

Novija istraživanja Hajdove hiže u Gorskom kotaru

Milivoj Uroić

Uvod

O ovoj je špilji već mnogo toga napisano. Međutim novija istraživanja, nedostatak potpunih objavljenih nacrti i nesumnjiva atraktivnost objekta opravdavaju da mu se ponovo posveti pažnja. Ovaj članak, uz opis novih istraživanja nastoji čitatelju približiti dosadašnja istraživanja literaturu i prikaz nacrti koji su članovi SOŽ-a izrađivali i dopunjavali od 1956. godine.

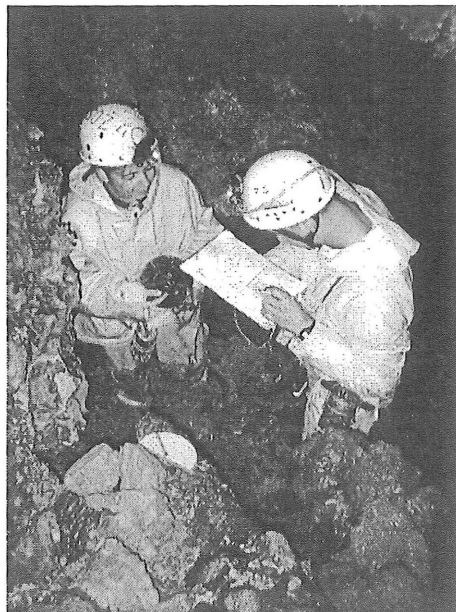
Pristup i kratak opis

Hajdova hiža nalazi se na istočnoj padini sjevernog dijela brda Dragomlja, na strmoj litici koja gleda prema dolini Kupe i mjestima Kuželju i Grbajelu. Ulaz je na 725 m nadmorske visine. Pristup strmom i zaraštenom stazom iz Grbajela ustupio je mjesto danas popularnom (i dobro markiranom) odvojkju s makadamske ceste koja nas od vojarne u Delnicama vodi do vidikovca iznad špilje. Potrebno je skrenuti oko 800 metara prije vidikovca, na markiranom odvojkju, i dalje ići oko 1 km malo zahtjevnijom, strmom stazom. Ulaz u špilju širok je oko 8 metara, koso položen. Iza ulaza krije se 80 metara duga dvorana, iz koje se špilja grana u dva glavna pravca, prema jugu i zapadu. Špilja je prostrana, bogata ukrasima i vrlo privlačna za sve ljubitelje podzemlja. Zapadni, dulji i razgranatiji krak špilje poznat je još odavna, dok su južni otkrili i istražili članovi SOŽ-a 1956. godine. No, krenimo redom!

Pregled dosadašnjih istraživanja i literature

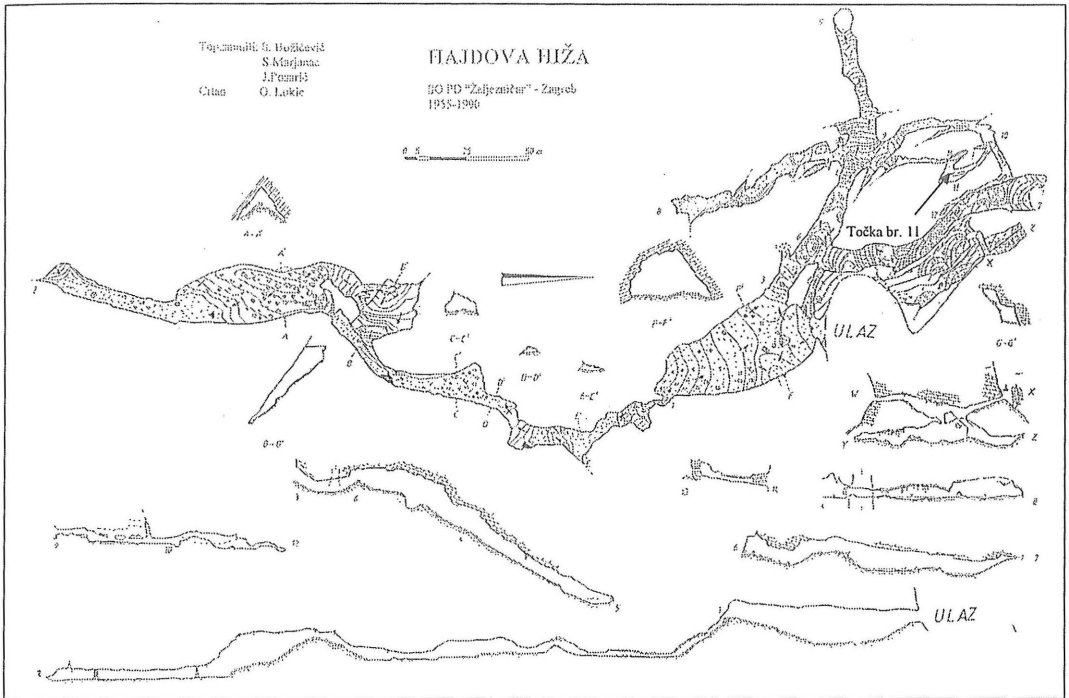
Detaljniji prikaz događanja vezanih uz Hajdovu hižu može se naći u članku Vlade Božića »Stotinu godina istraživanja Hajdove hiže« [1]. Slijedi lista važnijih akcija, uz ispriku svima koji su istraživali špilju, a nisu svoju akciju opisali i objavili u nekom časopisu.

- Potkraj prošlog stoljeća, 1885. Dragutin Hirc prvi puta posjećuje Hajdovu hižu [2], otprije poznatu tek lovcima i šumarima čije posjete nisu dokumentirane. Uvrštena je u opis hrvatskog podzemlja »Pogled u podzemni svijet domovine« istog autora, 1899. [3].
- Dvadesetih godina ovog stoljeća markirana je otprije postojeća staza iz sela Grbajela [4].
- 1933. u Brodu na Kupi osnovana je podružnica HPD -a »Hajdova hiža« (rasformirana 1936).
- Ne postoje pisani dokumenti o posjetama za vrijeme i poslije drugog svjetskog rata.
- Mirko Malez 1954. godine posjećuje špilju i uz članak u »Našim planinama« [5] objavljuje prvi nacrt špilje. Treba napomenuti da je već na tom nacrtu naznačeno kao neistraženo područje koje je bilo predmet sadašnjih istraživanja.
- 1955. članovi SO »Željezničar« istražuju špilju i pronalaze novi kanal južno od velike ulazne dvorane te ga istražuju u dužini od 280 m [6,7].
- 1957. članovi SO »Zagreb« istražuju i crtaju Gornju Hajdovu hižu u ukupnoj dužini 130 m [8]. Dio ove špilje spominje još Dragutin Hirc 1886, [2]
- 1969. je Mirko Malez objavio cjelovit dotadašnji nacrt špilje [9].

Mea Bombardelli i Milivoj Uroić izrađuju nacrt novog dijela špilje

Foto: V. Božić

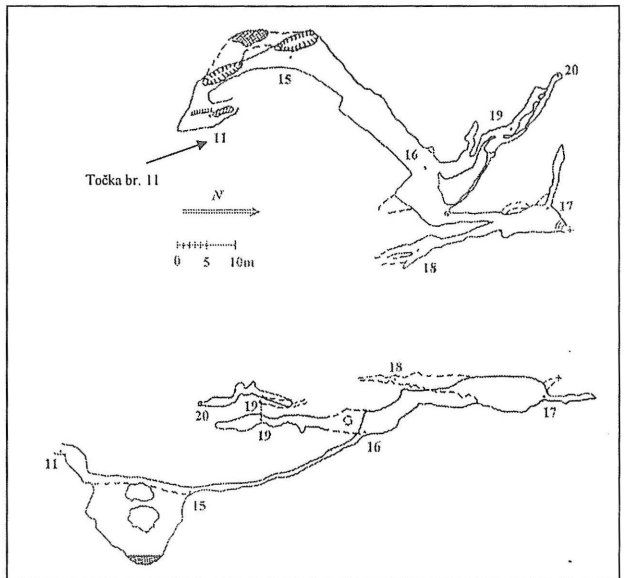

Od tih dana do danas mnogobrojene su akcije fotografiranja, speleoloških škola i izleta. Nešto veće korekcije nacrtu proveli su članovi SOŽ-a 1985, te utvrdili morfološku povezanost s još dva otkrivena objekta. Ova akcija nije objavljena.

Novo istraživanje

Na temelju postojećeg (neobjavljenog) nacrtu, slovenska ekipa iz »Jamarskog kluba Željezničar« dojavila je da je god. 1990. prilikom posjeta špilje uočila stotinjak metara dug kanal koji nije na nacrtu. Po toj dojavi, koja se pokazala vrlo preciznom u pogledu lokacije, četiri člana SOŽ-a su 6. i 7. 7. 1996. istražili i topografski snimili taj kanal, u ukupnoj dužini od 165 metara. Kanal su prije nas posjetili kolege iz SO »Velebit«.

Na priloženom nacrtu vidi se da kanal počinje prečenjem iznad otprije poznate, 15 metara duboke jame na čijem je dnu povremeno jezerce. Za to prečenje potrebno je uže za osiguranje. Dalje se niskim, širokim i zasiganim kanalom dolazi do dviju dvorana od dvadesetak metara, oko kojih je mnoštvo kratkih

Hajdova Hiža: od točke 11; 6-7. 7. 1996.

Top. snimili: M. Bombardelli, V. Božić, Z. Bolonić i M. Uroić
Črtao: M. Uroić

hodnika. Kod mjerne točke 17 postoji rupa u stropu (+), zatrpana kamenjem. Usporedbom s dosadašnjim

Odmor istraživačke ekipe

Foto: M. Uroić

nacrtom zaključeno je da je to isto kamenje koje zatvara i glavni, desni zapadni krak Hajdove hiže. Perspektiva daljnjeg napredovanja ovdje je svedena na minimum, ali nije isključena (potrebno je otkopavanje i uklanjanje kamenja).

Za odmora u špilji imali smo prilike proslaviti nesvakidašnji jubilej. Najstariji član naše ekipe, Vlado Božić - Boltek u ovoj je špilji prije 31 godinu sudjelovao u istraživanju sjevernog kraka špilje. Pri večeri je »stradao« šampanjac koji je Boltek u to ime donio. Inače, u ekipi su bili još i Zoran Bolonić - Coki, Mea Bombardelli i Milivoj Uroić.

Zaključak

Kao jedna od najljepših špilja Hrvatske, Hajdova hiža će zasigurno privlačiti brojne speleologe, pa i one istraživački nastrojene. Ne može se reći da za istraživanje treba otkriti novu špilju, jer i u »odavno« poznatim objektima postoji mogućnost previda ili nedovoljne dokumentiranosti. Što je objekt poznatiji, atraktivniji i duži, to su takva istraživanja poželjnija. Za novije akcije SOŽ-a u rujnu 1997. i siječnju 1998. istražena je i topografski snimljena 60 metara duboka **Jama nad Hajdovom hižom**, na vrhu grebena neposredno iznad ulaza. Ovo ukazuje na nesumnjivu atraktivnost okolnog terena, koji zbog nepristupačnosti nije u cijelosti istražen. Od poznatih objekata još valja istaknuti **Malu Hajdovu hižu** (na nacrtu) i **Jamu ispod Hajdove hiže**, koju su istražili članovi SOŽ-a 1985. godine.

ABSTRACT

The newest investigations of Hajdova hiža in Gorski kotar

The cave Hajdova hiža is one of the most beautiful speleologic objects in the Republic of Croatia. The described action is a part of the continuous 50 years long investigation of the members of SO HPD "Željezničar". On July 6th and 7th 1996, the new discovered canal has been investigated and topographically mapped in the total length of 165 m. The total length of the cave is increased to 1188m.

LITERATURA

1. Božić, V. (1986) Stotinu godina istraživanja Hajdove hiže, NP 9-10
2. Hirc, D. (1886) Hajdova hiža - nova špilja u Hrvatskoj, Napredak, Zagreb
3. Hirc, D. (1899) Pogled u podzemni svijet domovine, HP
4. Anonimus (1925) Nove oznake puteva u Gorskom kotaru - Hajdova hiža, HP
5. Malez, M. (1955) Hajdova hiža, NP
6. Anonimus (1955) Nova otkrića u pećini Hajdova hiža, Speleolog 3-4
7. Božičević, S. (1956) Nova otkrića u Hajdovoj hiži, NP 1956.
8. Markulin, M. (1958) Gornja Hajdova hiža, NP
9. Malez, M. (1969) Neki značajniji spel. objekti..., Krš Jugoslavije 6